

Statenmededeling

Onderwerp

Bodemverontreiniging door aan drugsproductie gerelateerde stoffen

Datum

12 november 2024

Documentnummer

GS: 6020152

PS: 6025099

Programma

Milieu en Energie

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Stand van zaken van ernstige bodemverontreinigingen (grond en grondwater) ontstaan door de illegale lozing van stoffen gerelateerd aan de productie van drugs, waarbij gemeenten een beroep hebben gedaan op de provincie om de bevoegd gezag rol en de coördinatie van het verwijderen van de verontreiniging op zich te nemen in het kader van de Wet bodembescherming. Deze bodemverontreinigingen zijn ontstaan vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Aanleiding

We zien steeds meer manieren waarop criminelen zich ontdoen van afval dat ontstaat bij de productie van synthetische drugs zoals amfetamines, MDMA, XTC of cocaïnewasserijen. Naast het illegaal dumpen van vaten waarin drugsafval is opgeslagen, zien we ook directe en indirecte lozingen van aan drugsproductie gerelateerde stoffen op of in de bodem. Een lozing van deze stoffen op of in de bodem is vaak een continue of herhaalde lozing op dezelfde locatie en blijft vaak langer onopgemerkt. De bodemverontreiniging, ontstaan ten gevolge van deze lozingen op of in de bodem, beperkt zich niet alleen tot de toplaag van de grond, maar bereikt ook de diepe (onder)grondlagen en het grondwater. Onderzoek naar en verwijdering van deze bodemverontreinigingen zijn veel complexer en de kosten lopen al snel op tot enkele tonnen. In deze situaties kan de gemeente een beroep doen op de provincie om de bevoegd gezag rol en de coördinatie van het verwijderen van de verontreiniging op zich te nemen in het kader van de Wet Bodembescherming. Op dit moment zijn wij betrokken bij 7 locaties, waarbij op 5 locaties een bodem- en grondwatersanering uit wordt gevoerd. Met 2 locaties zijn de voorbereidingen gestart voor het opleggen van een last onder bestuursdwang en het achterhalen van wat bekend is over de bodemkwaliteit.

Bevoegdheid

De verontreinigingen van deze locaties zijn ontstaan vóór de inwerkingtreding van de omgevingswet. Hierdoor is de Wet bodembescherming (Wbb) van toepassing.

Datum

12 november 2024

Documentnummer

GS: 6020152

PS: 6025099

In de Wbb is een zorgplicht ten aanzien van de aanpak van bodemverontreiniging geregeld (artikel 13). Wanneer er geen verantwoordelijken zijn voor de veroorzaking en verwijdering van de bodemverontreinigingen, zorgt het bevoegd gezag Wbb voor de verwijdering van de ontstane bodemverontreinigingen in grond en grondwater (artikel 48). Wanneer het een grote (complexe) bodemverontreiniging betreft en/of er sprake is van grondwaterverontreiniging is de provincie het bevoegd gezag op grond van de Wbb.

Verontreinigingen die zijn ontstaan na 1 januari 2024 vallen onder de omgevingswet. Na deze datum zijn de gemeenten verantwoordelijk voor verontreinigingen in de bodem.

Rollen en belangen

Provincie

Gedeputeerde Staten (GS) zijn het bevoegd gezag Wbb (onder het overgangsrecht Omgevingswet) in de gehele provincie met uitzondering van de gemeenten die zelf aangewezen zijn als bevoegd gezag Wbb. In de provincie Noord-Brabant zijn dat Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond en Tilburg.

Het bevoegd gezag Wbb is verantwoordelijk voor de bescherming van de bodem. Wanneer er geen verantwoordelijken zijn voor de veroorzaking en verwijdering van de bodemverontreinigingen, zorgt het bevoegd gezag Wbb voor de verwijdering van de ontstane bodemverontreinigingen in grond en grondwater (artikel 48 Wbb).

Gemeenten kunnen, wanneer ze ontdekken dat het gaat om een complexe bodemverontreiniging of een grote verontreiniging, waarbij zowel grond als grondwater zijn verontreinigd, GS verzoeken om handhaving, aanwijzingen te doen of de uitvoering van de last onder bestuursdwang over te nemen (eveneens artikel 48 Wbb).

Omgevingsdiensten

De omgevingsdiensten zorgen namens het bevoegd gezag Wbb voor de handhaving, voor aanwijzingen, leggen een last onder bestuursdwang op en beoordelen de plannen om de verontreinigingen te verwijderen.

Kernboodschap

1. *Er zijn momenteel 5 locaties waarbij wij als provincie aan zet zijn om bodemverontreinigingen, ontstaan met aan drugsproductie gerelateerde*

stoffen, te saneren. Het doel van de sanering is om het terrein geschikt te maken voor de functie, de risico's weg te nemen en de nazorg zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast zijn er twee locaties waarbij door de gemeenten verzocht is om de sanering over te nemen. Dit hebben wij toegezegd. De verontreinigingen van deze locaties moeten nog (beter) in beeld worden gebracht.

Datum

12 november 2024

Documentnummer

GS: 6020152

PS: 6025099

Stand van zaken

Hieronder staat in het kort de stand van zaken van de 7 locaties. Voor de locaties a t/m e geldt dat er een druglocatie is ontdekt waarbij een bodemverontreiniging is geconstateerd. Op dit moment is de verontreiniging geheel ingekaderd waardoor met de sanering is of wordt begonnen.

a. Casus Pater Taksweg gemeente Zundert

De sanering van de verontreiniging in de grond is eind 2023 afgerond. Het grondwatersaneringssysteem wordt in het najaar van 2024 aangelegd en opgestart. Er worden op verschillende dieptes ruim 90 luchtinjectiefilters geplaatst om de biologische afbraak van de verontreiniging te activeren. De sanering duurt 10 jaar, bestaande uit eerst een actieve sanering van 3 jaar en vervolgens wordt de verontreiniging 7 jaar gemonitord.

b. Casus Brabantse Wal te Halsteren

De grondsanering is eind 2023 uitgevoerd. Sanering van het grondwater zal plaatsvinden door onttrekking (bemaling) en reinigen via een zuivering om vervolgens het water weer te infiltreren in de bodem. De bodem wordt hiermee een aantal keer doorgespoeld. Het systeem wordt in het najaar van 2024 aangelegd en dan wordt gestart met de grondwatersanering. De verwachting is dat de grootste vracht (kern van de verontreiniging met hoogste concentraties) in het eerste kwartaal 2025 verwijderd zijn. De dan nog aanwezige restverontreiniging zal met natuurlijke afbraak nog verder afnemen.

Wel dient de verticale verspreiding nog nader onderzocht te worden omdat we nu niet door de scheidende/afdichtende leemlaag willen boren ter voorkomen van verdere verspreiding naar diepere bodemlagen. Dat doen we als het grondwatersaneringssysteem in gebruik is. We moeten er zeker van zijn dat de verontreiniging niet onder die leemlaag aanwezig.

c. Casus Heittrak gemeente Deurne

De grondsanering tot het grondwaterniveau zal uiterlijk 15 november 2024 uitgevoerd zijn. Hiermee wordt de grootste verontreinigingsbron verwijderd. Vervolgens wordt het grondwater ca. een jaar lang gesaneerd door middel van een grondwateronttrekking, -zuivering en herinfiltratie van het water (doorspoelen van de waterverzadigde grond). Na de doorspoeling zal de achtergebleven restverontreiniging nog één jaar gemonitord worden.

d. Casus Bergdijk gemeente Someren

In het najaar 2024 wordt gestart met de sanering. Eerst wordt er grond boven de grondwaterspiegel verwijderd waardoor de grootste verontreinigingsbron weg is. Vervolgens wordt het grondwater gesaneerd door middel van een kortdurende grondwateronttrekking, -zuivering en herinfiltratie van het water (doorspoelen van de waterverzadigde grond). Na de doorspoeling zal de achtergebleven restverontreiniging nog één jaar gemonitord worden.

- e. Casus Havervelden Schouwrooij gemeente Boxtel
In opdracht van de gemeente/eigenaren is de verontreinigde bovengrond tussen de gebouwen ontgraven en afgevoerd. Vervolgens is er een grondwatersanering uitgevoerd d.m.v. onttrekken van grondwater, zuivering ervan en lozing van het gezuiverde water op de riolering.
Begin 2024 is de locatie en aanpak ervan overgedragen aan de provincie.
De resterende verontreiniging wordt in-situ (dus zonder te graven) aangepakt door middel van het stimuleren van biologische afbraak. Om de biologische afbraak te stimuleren is een shockload van nutriënten en zuurstof producerende stoffen (ORC) toegediend in de zomer van 2024. De effecten van de shockload worden gemonitord. De eerste resultaten verwachten we eind 2024. We verwachten begin 2026 gereed te zijn met de sanering.
- f. Casus Veldbraak gemeente Baarle-Nassau
In maart 2024 heeft de gemeente, via de omgevingsdienst, verzocht aan de provincie om deze zaak over te nemen. Bij het onderzoek is gebleken dat de bodem verontreinigd is met aan drugsproductie gerelateerde stoffen. De totale omvang van de verontreiniging is echter niet bekend. Wij leggen op korte termijn een last onder bestuursdwang op. Daarnaast zijn we een aanbesteding aan het voorbereiden om de verontreinigingen goed in kaart te brengen.
- g. Casus Zandsteeg gemeente Altena
De gemeente Altena heeft in mei 2024 aan de provincie verzocht deze zaak over te nemen. Uit resultaten van bodemonderzoek is reeds gebleken dat in de grond en in het grondwater sterke met aan drugsproductie gerelateerde bodemverontreiniging is aangetoond. De totale omvang van de verontreiniging is echter niet bekend. Wij leggen op korte termijn een last onder bestuursdwang op. Daarnaast zijn we een aanbesteding aan het voorbereiden om de verontreinigingen goed in kaart te brengen.

Datum

12 november 2024

Documentnummer

GS: 6020152

PS: 6025099

Strukton

Zaterdag 12 oktober 2024 verscheen [berichtgeving](#) in de pers dat het Openbaar Ministerie onderzoek doet naar incidenten bij het vervoer en de

opslag van chemisch afval (o.a. afkomstig van het opruimen van drugsafval) door het bedrijf Strukton Milieutechniek.

Strukton is bij twee van de bovenstaande saneringslocaties betrokken. Dit zijn de Peter Taksweg te Zundert en bij de locatie Havervelden 8 /Schouwrooij 11 te Boxtel. Bij beide opdrachten heeft Strukton geen opdracht ontvangen voor het vervoer en de opslag van chemisch afval van opgeruimd drugsafval.

Datum

12 november 2024

Documentnummer

GS: 6020152

PS: 6025099

2. De kosten voor de aanpak van de bodemverontreinigingen worden gefinancierd vanuit het Rijk.

De bodemverontreinigingen, ontstaan ten gevolge van deze lozingen op of in de bodem, beperken zich niet alleen tot de toplaag van de grond, maar bereiken ook de diepe (onder)grondlagen en het grondwater. Onderzoek naar en verwijdering van deze bodemverontreinigingen zijn veel complexer en de kosten lopen al snel op tot enkele tonnen.

Voor de eerste vijf casussen hebben wij een verzoek om voorfinanciering van de verwachte kosten (€ 4.895.000,-) ingediend bij het Ministerie I&W. Deze is ingewilligd. Daarnaast proberen we de gemaakte kosten te verhalen bij de daders. Hiervoor volgen we drie sporen; via het bestuursrecht, voeging in de strafrechtprocedure en kostenverhaal via het privaatrecht. Voeging in het strafrecht gebeurt door aangifte te doen. Bij bijna alle locaties is aangifte gedaan of is de opdracht gegeven om aangifte te doen. Alleen bij de locatie Havervelden / Schouwrooij te Boxtel niet. Deze zaak was namelijk al voor de Strafrechter geweest, waardoor aangifte doen geen toegevoegde waarde meer had. De rechtbank heeft de verdachten vrijgesproken vanwege vormfout van de Officier van Justitie. Justitie is in hoger beroep gegaan waarin dit herstelt wordt.

Europese en internationale zaken

Nvt

Communicatie

We blijven in gesprek met alle betrokken partijen.

Vervolg

We blijven de saneringen begeleiden tot er een adequaat beschermingsniveau bereikt is. Daarnaast is er een structureel overleg met omgevingsdiensten, politie, waterschappen en het Brabants Landschap.

Bijlagen

Geen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

12 november 2024

Documentnummer

GS: 6020152

PS: 6025099

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA